

**กระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครู
โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร
SUPERVISION PROCESS AND TEACHER'S PERFORMANCE OF
PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK**

ชุติมา เข้มจำเมือง¹

นพดล เจนอักษร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) กระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร 2) การปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศกับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถานศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 254 โรงเรียน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,016 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetrc mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) กระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน
- 2) การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวม และรายด้าน
- 3) กระบวนการนิเทศกับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ทุกคู่ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to find 1) supervision process of private schools in Bangkok, 2) teacher's performance of private schools in Bangkok and 3) the relationship between supervision process and teacher's performance of private schools in Bangkok. The sample used in this resource were 254 schools under The private schools in Bangkok. The respondents from each school were the director, assistant director and teacher with the total of 1,016. The instrument was a questionnaire. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product – moment correlation coefficient.

The findings of the research were as follows :

1. The supervision process of private schools in Bangkok, as a whole and as an aspect, were at a high level.
2. The teacher's performance of private schools in Bangkok, as a whole and as an aspect, were at a high level.
3. There was a significant relationship between the supervision process and teacher's performance of private schools in Bangkok at .01 level of significance.

¹นักศึกษาริทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

ในปัจจุบันบทบาทด้านการศึกษาของเอกชน ได้มีการดำเนินการอยู่ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ซึ่งรัฐได้ให้ความสำคัญแก่การจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก โรงเรียนเอกชนไม่น้อยที่เป็นขนาดใหญ่ มีชื่อเสียง และได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพสูงเป็นที่ยอมรับของประชาชนในขณะที่โรงเรียนเอกชนที่ยังด้อยคุณภาพก็มีอยู่จำนวนไม่น้อย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมาโดยตลอดจึงได้กำหนดนโยบายและมาตรฐานคุณภาพสูงขึ้นโดยได้พัฒนาแนวการรับรองมาตรฐานคุณภาพศึกษา ประเมินตนเองทั้งระบบอย่างต่อเนื่องแล้วให้หน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อยืนยันผลสำหรับการพัฒนาครูซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในโรงเรียนสิ่งที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงก็คือ ผู้บริหารต้องสามารถเข้าถึงความต้องการของครูและผสมผสานความต้องการนั้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน ในขณะเดียวกันก็สามารถทำให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงาน เกิดความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนต่อไป

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของโรงเรียนเอกชนจะบรรลุตามเป้าหมายประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่จะช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบแผน เพราะการนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารควรตระหนักให้ ความสำคัญและจำเป็นที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจกระบวนการนิเทศตามลำดับขั้นตอนดังตามการประเมินสภาพปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การออกแบบวิธีทำงาน การจัดสรรทรัพยากร การประสานงานและการอำนวยการ ตลอดจนติดตาม ประเมินผลทั้งระบบย่อทำให้เกิดการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน อันจะส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน

ปัญหาการวิจัย

การศึกษาเอกชนได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญในการช่วยจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากรและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศในแง่ที่เป็น การเพิ่มโอกาสและทางเลือกของการรับการศึกษาทดแทน ส่วนที่รัฐจัดได้ไม่เพียงพอ อีกทั้งยังตอบสนองความต้องการ เฉพาะของประชาชนในเชิงคุณภาพ ทางวิชาการ ความสามารถ เฉพาะด้าน และด้านระเบียบวินัย และคุณธรรม อดีตที่ผ่านมา

การดำเนินงานการศึกษาเอกชนต้องประสบปัญหาโดยตลอด ถึงแม้ว่ารัฐจะมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาตลอดมาแต่ยังคงปรากฏความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ พอสรุปได้ ว่าเงินอุดหนุนที่รัฐกำหนดออกมานั้น ไม่เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพค่าใช้จ่าย เงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้กับนักเรียน คือ งบดำเนินการ ซึ่ง คิดเฉลี่ยที่รัฐใช้ในการจัดการศึกษาให้นักเรียนต่อคนต่อปี ในโรงเรียนของรัฐโดยไม่คิดถึงบลงบทุนด้านอื่นเช่น ค่าอุปกรณ์ สาธารณูปโภค – น้ำ ไฟ ช่อมแซมอาคารสถานที่ ฯลฯ เนื่องจากการจัดการศึกษาของเอกชนคือ การลงทุนซึ่งต้องการระบบ การลงทุนที่เหมาะสม สามารถมีรายได้เพียงพอที่จะนำไปพัฒนา มาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาของสถาบันวิจัย เพื่อพัฒนาประเทศไทย ปรากฏว่าในปัจจุบันสัดส่วนการจัด การศึกษาได้ลงในทุกระดับผลการศึกษาวิเคราะห์ของสำนักงาน การศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษา เอกชน ปรากฏว่าการจัดการเรียนการสอนยังอยู่ในสภาพที่สมควร ต้องปรับปรุงหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาวิชาการ การพัฒนา บุคลากรและการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน ทำให้ การบริหารด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนหลายแห่งต้องปิดกิจการลงผลกระทบจากภาวะ วิฤติทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้โรงเรียนเอกชนมีจำนวนนักเรียน ลดลง การลงทุนทางการศึกษาของเอกชนนั้นเป็นไปตามกลไก ของเศรษฐกิจในระบบเสรีนิยมที่เป็นไปตามกลไกของตลาด ในช่วงที่ประเทศมีอัตราค่าจ้างรายหัวทางเศรษฐกิจสูงต่อเนื่อง ความต้องการของตลาดแรงงาน การลงทุนทางการศึกษาของ เอกชนจึงมีแนวโน้มไปในทางที่ดีแต่ในทางตรงกันข้ามภาวะ เศรษฐกิจไม่มีปัญหาว่างงานมาก การลงทุนทางการศึกษา ย่อมมีอุปสรรคตามมาได้เช่นกัน จากการที่ภาวะทางเศรษฐกิจ ของประเทศประสบปัญหาวิกฤต เป็นเหตุให้มีผลกระทบต่อ การประกอบอาชีพและรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน ทำให้ ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งไม่สามารถสนับสนุนด้านการเงินเพื่อ การศึกษานบุตรหลานได้

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้กระบวนการ นิเทศในโรงเรียนซึ่งการบริหารงานจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องใช้ขั้นตอนซึ่งเป็นกระบวนการทั้ง 6 ขั้น ประกอบด้วย การประเมินสภาพปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การออกแบบวิธีการทำงาน การจัดสรรทรัพยากร การประสานงาน และการชี้แนะในการทำงาน ในการจัดกระบวนการนิเทศใน โรงเรียนว่าอยู่ในระดับใด เป็นประโยชน์ที่สำคัญยิ่งต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุง พัฒนาเกี่ยวกับ

การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
นั้นอยู่ในระดับใด และมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบกระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทราบการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ
นิเทศกับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

แผนแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ที่มี
แผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์
ไม่มีการทดลอง (The one shot, non-experimental case study
design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 724 แห่ง ใช้ตารางประมาณการ
ขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan,
1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 254 แห่งแล้วเลือกมาด้วยวิธี
การสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) กำหนดให้
ระดับช่วงชั้นเป็นชั้น (strata) ของการสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน
ที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 120 โรง โรงเรียน
ที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 73 โรง โรงเรียน
ที่จัดการเรียนการสอน ช่วงชั้นที่ 1-4 จำนวน 61 โรง

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดเป็นสองกลุ่ม
คือ ผู้บริหารได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการ
โรงเรียน 1 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ
4 คน จำนวน 254 แห่ง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,016 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย
ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียด
ดังนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพ
ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา
ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับกระบวนการ
นิเทศตามแนวคิดของ แฮร์ริส (Harris, 1985) มีรายละเอียด
ดังนี้

2.1 การประเมินสภาพปัญหา (assessing)
หมายถึงกระบวนการที่ศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูล
เชื่อถือได้ เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดถึงความต้องการจำเป็นต่าง ๆ
สำหรับการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยมี
การศึกษา หรือพิจารณาถึงธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของสิ่ง
ต่าง ๆ การสังเกตถึงสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เพื่อนำไปสู่
การจำแนก แยกแยะได้ การทบทวนโดยการทำซ้ำหรือตรวจสอบ
สิ่งต่าง ๆ และการวัดพฤติกรรมการทำงานอย่างพินิจพิเคราะห์ และ
มีวิจารณ์ญาณ

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (prioritizing)
หมายถึง กระบวนการกำหนด เป้าหมาย จุดประสงค์และกิจกรรม
ต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย
การกำหนดจุดประสงค์ในการทำงาน การกำหนดทางเลือก และ
การจัดลำดับความสำคัญของงาน

2.3 การออกแบบวิธีการทำงาน (designing)
หมายถึง กระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ
เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย การกำหนด
ส่วนประกอบต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กัน หาวิธีการโดยการ
รวมหรือประยุกต์แนวความคิดกับหลักการเข้าด้วยกัน เพื่อนำ
ไปสู่การปฏิบัติเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะทำการจัดระบบ
การทำงาน โดยทำอย่างมีระบบและมีแบบแผน และการกำหนด
แผนในการทำงาน

2.4 การจัดสรรทรัพยากร (allocating resources)
หมายถึง กระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับใช้ให้
เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ประกอบด้วย การจัดทรัพยากร
ที่จำเป็นต่อความต้องการของบุคลากรหรือโครงการทั้งหลาย
การจัดแบ่งทรัพยากรให้บุคลากรหรือโครงการ การแบ่งสรร
ทรัพยากร ต้องทำการแบ่งตามสัดส่วนอย่างเหมาะสม การกำหนด
ทรัพยากร โดยมีการกำหนดตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะ
และการมอบหมาย หรือการจัดให้บุคลากรได้รับผิดชอบต่อ
โครงการหรือการดำเนินการตามเป้าหมายโดยเฉพาะ

2.5 การประสานงาน (coordinating) หมายถึง
กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน เวลา วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
ทุก ๆ อย่าง ที่เป็นองค์ประกอบในการที่จะทำให้

เกิดการเปลี่ยนแปลง และนำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย การประสานงาน เป็นการประสานการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินไปด้วยกันได้อย่างราบรื่น การประสานสัมพันธ์ เป็นการนำไปสู่ความสมัครสมานสามัคคี และความพร้อมเพรียง การปรับการทำงานในส่วนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามสภาพของความเป็นจริงหรือใกล้เคียง และการกำหนดเวลาทำงาน โดยกำหนดเป็นช่วงเวลาที่ใช้และความต่อเนื่องของงาน

2.6 การอำนวยการ (directing) หมายถึง กระบวนการ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ ที่จะต้องทำให้สอดคล้องกันตามความจำเป็นและความเหมาะสมในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย การแต่งตั้งบุคลากร การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน การกำหนดระเบียบแบบแผน เกี่ยวกับเวลา ปริมาณ ระดับ ความยากง่ายหรือค่าใช้จ่ายในการทำงาน การแนะนำ การปฏิบัติ การกำหนดกระบวนการทำงานไว้แน่นอน และการตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติ

3. ตัวแปร เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จำนวน 12 ตัวแปรย่อยดังนี้

3.1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ที่องค์กรหรือหน่วยงาน หรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

3.2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาด ด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน

3.3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถของครู ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

3.4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้ เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน บันทึกการสอนหรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

3.5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิด เลือกใช้ ปรับปรุง เครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

3.6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผล การที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพ ความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติ จนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

3.7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลการพัฒนาที่เกิดจากการ ปฏิบัติการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัยและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติ ได้แก่ ปัญหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนา และเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรม การเรียนการสอนที่นำมาใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และขั้นตอนวิธีการใช้เทคนิควิธีการหรือนวัตกรรมนั้น ๆ ผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการที่กำหนดที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนา ผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

3.8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพ ทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับ ความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและ ถือเป็นแบบอย่าง

3.9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็นยอมรับ ในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดจากการกระทำนั้น

3.10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับ ในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือ ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษา มีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

3.11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกต จดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับ วิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูล

ประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

3.12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหาแล้วค้นมุมของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ไขปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะคำถามเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert rating scale) แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item- Objective Congruence) และนำไปทดลองไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 4 คน จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 32 ฉบับ หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.977

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงธันวาคม 2554 โดยเก็บข้อมูลจากโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 254 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 1,016 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)
2. การวิเคราะห์ระดับกระบวนการนิเทศและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ใช้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการทดสอบค่าที เพื่อหาค่าระดับความเชื่อมั่นของความสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

1. กระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการออกแบบวิธีทำงาน ด้านการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ด้านการประสานงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการประเมินสภาพปัญหาตามลำดับ

2. การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริงและด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลลวาทที่เกิดแก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ความสัมพันธ์ของกระบวนการนิเทศกับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ทุกคู่ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสมรรถนะด้านเจตคติ ด้านสมรรถนะด้านความรู้ และด้านสมรรถนะด้านทักษะตามลำดับ อาจเนื่องมาจากเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน

มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารส่วนใหญ่อาจมีทักษะที่ไม่ทันการเปลี่ยนแปลง แต่มีความตระหนักว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิฑู วชิรโกศล ได้ทำการวิจัยการศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 พบว่าผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับมากที่สุด ในหมวดความหมายของการนิเทศการศึกษาหลักการนิเทศการศึกษา แผนงานและโครงการทางการนิเทศการศึกษา เทคนิคและทักษะทางการนิเทศการศึกษาส่วนหมวดความสำคัญความจำเป็นและจุดมุ่งหมายทางการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับมากและหมวดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับมาก และหมวดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับน้อย ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของชัชเจน ไทยแท้ ได้ศึกษาสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด: การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนนทบุรี พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ทุกโรงเรียนได้จัดให้มีหรือปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ได้แก่ งานวิชาการหรือการเรียนการสอน โดยตรงงานพัฒนาครูภายในโรงเรียนและงานสนับสนุนและบริการการเรียนการสอน กระบวนการจัดทำได้ผู้บริหารโรงเรียนประชุมครูทุกคน เพื่อกำหนดงานหรือโครงการก่อนที่จะดำเนินงานตามโครงการที่กำหนดไว้มีการชี้แจงงานหรือโครงการการมอบหมายความรับผิดชอบในงานหรือโครงการนั้น ๆ จะเป็นคณะบุคคลหรือรายบุคคล ปัจจัยที่ช่วยในการจัดดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนต้องระบุความต้องการมากที่สุด เกี่ยวกับบุคลากร และการจัดการในเรื่องการเพิ่มพูน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการศึกษายาทบาทของผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ การวางแผนและการดำเนินการนิเทศการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ศรีสุวรรณ ได้ศึกษาการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย พบว่า งานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น คือ งานด้านวิชาการหรืองานการเรียนการสอนโดยตรงงานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูเรื่องการวางแผนการสอนให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร กระบวนการในการจัดการนิเทศ

การศึกษาภายในโรงเรียนส่วนใหญ่โรงเรียนใช้วิธีให้ผู้บริหารร่วมกับคณะครูในโรงเรียนกำหนดการศึกษาภายในโรงเรียน และจัดแผนโครงการขึ้นมีการชี้แจงแผนงานโครงการด้วยการแจกโครงการให้ครูทุกคนทราบ มีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการเป็นคณะบุคคล

2. จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านแสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านพัฒนาแผนการสอนให้สามารถ ปฏิบัติได้เกิดผลจริงและด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ ปาลสาร ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2537 ของครูประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูประถมศึกษาปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิทย์ รัตนสุทริกุล ได้ศึกษาเรื่อง มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภาที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2537 ของครู โรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก

3. จากการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ของกระบวนการนิเทศกับการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ทุกคู่ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันทุกคู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรังสิมา พานประเสริฐ ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา กับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษา โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ครูมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับมากคือด้านปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบการวิจัย การอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ควรส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้บริหารการนิเทศ เช่น การเปิดอบรม การสนับสนุนทุนการศึกษา ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีโอกาสนำเสนอผลงานของตนเองในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ควรมีนโยบายในการดูแลด้านการนิเทศ โดยเฉพาะเนื่องจากมีความสำคัญในการพัฒนา และเรียนรู้ของครูผู้สอนและนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการวิจัยปัจจัยของผู้บริหารที่มีผลต่อกระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร เช่น ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์ในการทำงาน ทักษะในการบริหารงาน เป็นต้น

3. ศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารที่อ้างอิง

- จรรยาพร ธรณินทร์, “ทิศทางการพัฒนาการอาชีวศึกษาเอกชน”, วารสารการศึกษาเอกชน 6, 57 (มกราคม 2553) : 13
- ดุสิต ทิวถนอม, การนิเทศการศึกษา หลักการและการปฏิบัติ, นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550, 21-22.
- ฝ่ายวิชาการ บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554, กรุงเทพมหานคร: บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, 2552: 28-47.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, หลักการนิเทศการศึกษา, กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550, 31.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2548, 13-15.
- อิสริย์ ประทุมทิพย์, ศาสตร์แห่งกฎหมายสู่การศึกษา เล่ม 1, กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2550.
- Ben M. Harris, **Supervisory Behavior in Education**, 3rd ed (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-hall Inc., 1985), 10-11.
- Daniel Katz and Robert L. Kahn, **The social Psychology of Organizations**, 2nd ed. (New York : John Wiley & Sons, 1978), 20.
- Jame R. Marks, Emery Stoop, and Joice King Stoop, **Handbook of Education Supervision : A Guide for the Practitioner** (Boston : Allyn and Bacon inc., 1978), 5-6.
- Harlod Speaer, **Improving the Supervision of Instruction** (Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1967), 16.
- Ninor J. Gwynn, **Theory and Practice of Supervision**, (New York : Dodd & Mead Company, 1974), 27-31.

